

การยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศ

นางสาว จันตรี สินสุภฤกษ์

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชานิติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-568-932-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014182

117806931

THE RECOGNITION AND ENFORCEMENT OF FOREIGN JUDGMENTS

Miss Chantree Sinsuppraroek

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
for the Degree of Master of Laws
Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-568-932-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศ

โดย

นางสาว จันตรี สินศุภฤกษ์

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มัธยมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ทวาร วัชรเกษ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุผานิต เกิดสมเกียรติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ สรรเสริญ ไกรจิตติ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วิสูตร ตูยานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วิหิต มั่นตากรณ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมเพียงแผ่นเดียว

จันตรี สิ้นสุภฤกษ์ : การยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศ (THE RECOGNITION AND ENFORCEMENT OF FOREIGN JUDGMENTS) อ. ที่ปรึกษา ผศ.ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์, 268 หน้า.

ปัญหา เรื่องการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศเป็นเรื่องที่สังกัดอยู่ในกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล และเป็นเรื่องที่มีความยุ่งยากทางหลักวิชา ประกอบกับเรื่องนี้ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควรในประเทศไทย ซึ่งน่าจะเป็นเพราะว่าที่แล้วมานั้นแทบไม่มีเหตุที่จะเกิดขึ้นจริงเลย สืบเนื่องจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ซับซ้อนมาก แต่ในปัจจุบันการสื่อสารคมนาคมระหว่างประเทศมีความเจริญก้าวหน้ามาก การติดต่อระหว่างคนชาติของรัฐต่าง ๆ จึงเป็นไปได้ง่ายและสะดวก คนชาติไทยก็ย่อมเดินทางไปผูกพันความสัมพันธ์กับคนต่างชาติ หรือมีเจ้านั้นคนต่างชาติก็เดินทางมาผูกพันสัมพันธ์กับคนชาติไทย อีกทั้งไทยเข้าเป็นภาคีใน GATT, ASEAN ทำให้ความสัมพันธ์ทางด้านพาณิชย์ขยายตัวมากขึ้น ฉะนั้นจึงคาดหมายได้ว่าโอกาสที่ปัญหาในเรื่องนี้จะเกิดขึ้นมีความเป็นไปได้สูง

นอกจากนี้ประเทศไทยไม่มีข้อตกลงระหว่างประเทศที่ว่าด้วยการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศกับประเทศใดเลย บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ก็ไม่มี สถานภาพทางกฎหมายในเรื่องนี้ของไทยจึงมีลักษณะคลุมเครืออยู่มาก แม้จะมีบางประเทศเคยมาทาบถามที่จะทำข้อตกลงในเรื่องนี้กับไทย เช่น ในปี พ.ศ. 2523 คณะผู้แทนฝรั่งเศสได้เสนอร่างข้อตกลงในเรื่องนี้มาให้ฝ่ายไทยพิจารณา แต่ฝ่ายไทยก็ตอบปฏิเสธ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าฝ่ายไทยยังไม่พร้อม ไม่มั่นใจในจุดยืน ไม่แน่ใจว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำข้อตกลงดังกล่าวจะมีส่วนได้หรือส่วนเสียยิ่งหย่อนกว่ากัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้เขียนเลือกทำวิทยานิพนธ์ตามหัวข้อนี้ เพื่อที่จะกำหนดแนวทาง ท้าที่ และบทบาทของประเทศไทยในเรื่องการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศต่อไป

สำหรับวิธีดำเนินการค้นคว้านั้น มุ่งไปในแนวที่พยายามหารูปแบบอนุสัญญาและกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้มาวิเคราะห์ให้มากที่สุดเท่าที่จะค้นคว้าได้ เพื่อที่จะได้รู้และเข้าใจในหลักเกณฑ์และวิธีการในการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศตามแบบสากลซึ่งเป็นที่ยอมรับของนานาอารยประเทศ และนำมาเป็นแนวทางสำหรับประเทศไทยที่จะนำหลักการดังกล่าวมาใช้ และทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพร้อมอย่างเต็มที่ที่จะเข้าร่วมเป็นภาคีในข้อตกลงระหว่างประเทศ และตราหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในลักษณะที่ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในด้านทฤษฎีและความเป็นจริง

ภาควิชา .....นิติศาสตร์.....
สาขาวิชา .....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2530 .....

ลายมือชื่อนิสิต จันตรี สิ้นสุภฤกษ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมเพียงแผ่นเดียว

CHANTREE SINSUPPRAROEK : THE RECOGNITION AND ENFORCEMENT OF FOREIGN JUDGMENTS. THESIS ADVISOR : CHUMPHORN PACHUSANOND, 268 PAGE.

The problem of Recognition and Enforcement of Foreign Judgments is closely linked to Private International Law. It is a complicated topic which has not received sufficient attention in Thailand. This may be due to the rarity of cases concerning this topic and the paucity of Supreme Court decisions related thereto. However, at present there is increasing contact between the citizens of different countries, and this link is facilitated by improved communications between Thais and foreigners. This is enhanced by Thailand's accession to various treaties establishing international organization such as GATT and ASEAN which attest to broader commercial ties. Therefore, questions concerning Recognition and Enforcement of Foreign Judgments may arise more frequently in future.

Thailand is not a party to the international agreements relating to Recognition and Enforcement of Foreign Judgments. There is no statutory law on the topic, and the state of Thai law concerning this is opaque. Although there have been some initiatives at the international level to encourage Thailand to accede to these international agreements, such as a request by certain representatives of France on this matter in 1978, Thailand has refused to commit herself. The reason is her lack of readiness and uncertain attitude concerning the benefits to be derived therefrom.

These elements have induced this researcher to examine the topic concerned and to scrutinise the trends and orientation of Thailand in relation to Recognition and Enforcement of Foreign Judgments. The methodology adopted is directed at finding a suitable model for international law and treaties on this matter. It is aimed at providing greater understanding concerning the question of Recognition and Enforcement of Foreign Judgments which is widely accepted outside Thailand.

It should also help to prepare national authorities dealing with the issue to consider the possibility of acceding to international instruments and reform or supplement national law to ensure greater justice in law and practice.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา .....นิติศาสตร์
สาขาวิชา .....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด และได้สละเวลาอันมีค่าในการตรวจอ่านวิทยานิพนธ์ นี้ให้ทั้งฉบับ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์ มา ณ ที่นี้

ผู้เขียนกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ สรรเสริญ ไกรจิตติ ซึ่งท่านกรุณามาเป็น กรรมการสอบวิทยานิพนธ์นี้ ศาสตราจารย์ กมล สนิทเกษตริณ อาจารย์ กนก อินทร์มพรรษ์ อาจารย์ จรรย์ ภักดีธนากุล ที่กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และ กรุณาตอบปัญหาข้อซักถามต่าง ๆ ตลอดมาในระหว่างที่ผู้เขียนทำวิทยานิพนธ์นี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุผานิต เกิดสมเกียรติ อาจารย์ ดร. วิสูตร ตูยานนท์ ที่ท่านกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ นี้ รองศาสตราจารย์ วิหิต มั่นตาภรณ์ ซึ่งท่านกรุณาช่วยเหลือทางด้านเอกสารที่หายากและเป็น ประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์นี้เป็นอย่างมาก ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และมาเป็น กรรมการสอบวิทยานิพนธ์นี้ด้วย คุณประพร ใหญ่อรุณ เลขานุการเอก กระทรวงการต่างประเทศ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ทางด้านข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ Mr. Andy Pearce เลขานุการตรี สถานทูตอังกฤษ ที่กรุณา ช่วยเหลือให้ความกระจ่างทางด้านเอกสาร ดร. ฤทัย หงส์สิริ ที่กรุณาช่วยเหลือในการทำ วิทยานิพนธ์นี้ คุณสายใจ ปิ่นเวหา คุณนัฐินี เกตุแก้ว คุณนิตยา ธรรมโชติ ที่ช่วยพิมพ์วิทยานิพนธ์ นี้ให้เป็นอย่างดี

ที่ละวันเสียมิได้คือ ผู้เขียนกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และที่ ๆ ทุกคน ที่ส่งเสริม และให้กำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

ถ้าหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีประโยชน์และคุณค่าทางการศึกษาอยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบเป็น กตเวทิตาคุณแต่บิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมเลี้ยงดู ให้ความรู้ ความ เมตตากรุณา แต่หากถ้าวิทยานิพนธ์นี้มีความบกพร่องบางประการ ผู้เขียนขออภัยในความผิดไว้แต่ เพียงผู้เดียว

จันทร์ สินสุภกษ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฐ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 ความสำคัญของปัญหา	8
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	9
1.5 วิธีการศึกษาและวิจัย	13
1.6 ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย	14
2 แนวความคิดเกี่ยวกับการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศ	15
1. แนวความคิดที่เป็นอุปสรรคต่อการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศ	21
- แนวความคิดเรื่องอำนาจอธิปไตย (Concept of Sovereignty)	21
2. แนวความคิดพื้นฐานในการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศ	27
- แนวความคิดเรื่องอำชยาศัยไมตรีระหว่างประเทศ (Doctrine of Comity) และหลักการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่างตอบแทนแก่กัน (Reciprocity Doctrine)	28
- หลักแห่งสิทธิที่ได้รับมาแล้ว (Doctrine of Acquired Right or Theory of Vested Right)	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

- หลักแห่งพันธกรณี (Doctrine of Obligation)	47
- หลักแห่งการผสมผสานกันระหว่างกฎหมายและคำพิพากษา (Doctrine of Harmony between Law and Judgment)	49
3 หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติสากลเกี่ยวกับการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศ	53
1. ศาลต่างประเทศต้องมีอำนาจศาลในการพิจารณาพิพากษาคดี (Competent Jurisdiction)	53
ก. กรณีของคำพิพากษาศาลต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหนี้เนื้อบุคคล (Foreign Judgments in Personam)	62
(1) การที่คู่กรณีอยู่ในเขตอำนาจศาลต่างประเทศที่พิจารณา พิพากษาคดีนั้น	63
(1.1) การที่คู่กรณีมีถิ่นที่อยู่ (Residence) หรือมี ภูมิลำเนา (Domicile) อยู่ในเขตอำนาจ ศาลต่างประเทศ	63
(1.2) การที่จำเลยเข้าไปอยู่ในเขตอำนาจศาล ต่างประเทศโดยบังเอิญหรือเป็นการชั่วคราว ชั่วคราวซึ่งอาจเป็นเพียงระยะเวลาสั้น ๆ เพียงไม่กี่วัน (Casual Presence)	65
(1.3) กรณีของนิติบุคคล	67
(2) คู่กรณียอมอยู่ใต้อำนาจศาลต่างประเทศ (Submission to the Foreign Jurisdiction)	71
1. การที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยอมอยู่ใต้อำนาจศาล ต่างประเทศโดยการเป็นโจทก์ฟ้องคดีในศาลนั้น	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

2.	คู่กรณีหรือจำเลยตกลงมอบข้อพิพาทหรือยินยอมอยู่ ใต้อำนาจศาลต่างประเทศ	73
3.	การที่จำเลยเข้าไปในคดีในศาลต่างประเทศด้วย ความสมัครใจ	77
(3)	สัญชาติของคู่กรณีเป็นฐานของอำนาจศาลต่างประเทศ หรือไม่	82
1.	แนวความคิดแบบเก่า	83
2.	แนวความคิดแบบใหม่	85
ข.	คำพิพากษาศาลต่างประเทศที่เกี่ยวข้องด้วยทรัพย์สิน (Foreign Judgments in Rem)	87
2.	คำพิพากษาศาลต่างประเทศจะต้องถึงที่สุดและเสร็จเด็ดขาด (Finality and Conclusiveness of Foreign Judgments)	92
ก.	ศาลต่างประเทศได้พิจารณาพิพากษาในประเด็นต่าง ๆ ที่ขอ ให้มีการยอมรับและบังคับตามให้จนหมดสิ้นและถึงที่สุดแล้ว...	93
ข.	กรณีของคำพิพากษาศาลต่างประเทศโดยขาดนัด	97
ค.	กรณีของคำพิพากษาศาลต่างประเทศซึ่งจะอุทธรณ์ได้หรือกำลัง อุทธรณ์อยู่ในศาลต่างประเทศ	100
ง.	คำพิพากษาศาลต่างประเทศที่เกี่ยวกับค่าอุปการะเลี้ยงดู	104
3.	ถ้าเป็นคำพิพากษาศาลต่างประเทศที่เกี่ยวข้องด้วยหนี้เงินอุปบุคคล คำพิพากษานั้นต้องกำหนดให้ชำระหนี้เงินเป็นจำนวนที่แน่นอน (Fixed Sum)	106

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

4.	เมื่อคำพิพากษาศาลต่างประเทศมีองค์ประกอบครบถ้วนตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ดังกล่าวมาข้างต้นทุกประการแล้ว คำพิพากษาศาลต่างประเทศก็จะมีผลเด็ดขาดในประเทศที่ได้รับคำร้องขอให้ยอมรับและบังคับตามคำพิพากษานั้น (Conclusiveness of Foreign Judgments)	110
4	การควบคุมการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศโดยศาลที่ได้รับคำร้องขอ	114
1.	ศาลที่ได้รับคำร้องขอจะปฏิเสธการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศที่ได้มาโดยการฉ้อฉล (Fraud)	114
2.	ศาลที่ได้รับคำร้องขอจะปฏิเสธการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศ ถ้าเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย (Contrary to Public Order or Public Policy)	122
3.	ศาลที่ได้รับคำร้องขอจะปฏิเสธการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศที่ขัดต่อหลักแห่งความยุติธรรม (Contrary to Natural Justice)	134
5	วิธีการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศ	142
	ส่วนที่ 1 : หลักทั่วไป	145
	ก. วิธีการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศตามระบบ Common Law	146
	1. วิธีการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศในประเทศอังกฤษ	146
	2. วิธีการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศในประเทศมาเลเซีย	169

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

3. วิธีการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศ ในประเทศสิงคโปร์	173
ข. วิธีการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศตาม ระบบ Civil Law	180
1. วิธีการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศ ของประเทศต่าง ๆ ในประชาคมเศรษฐกิจยุโรป บางประเทศ เช่น เนเธอร์แลนด์ สาธารณรัฐเยอรมัน อิตาลี ฝรั่งเศส เบลเยียม ลักเซมเบิร์ก	180
2. วิธีการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศ ในประเทศอินโดนีเซีย	186
3. วิธีการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศ ในประเทศฟิลิปปินส์	190
ส่วนที่ 2 : กรณีมีสนธิสัญญาเป็นพิเศษ	193
ก. ที่ประชุมแห่งกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศแผนก คดีบุคคล (Hague Conference on Private International Law)	193
ข. ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community, EEC)	197
ค. องค์การนาอเมริกา (Organization of American States, OAS)	211
6 หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษา ศาลต่างประเทศตามแนวความคิดของศาลไทย	215

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
7 สรุปรการวิจัยและข้อเสนอแนะ	229
บรรณานุกรม	240
ภาคผนวก	258
ประวัติผู้เขียน	268

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง

1 เป็นตารางที่แสดงให้เห็นถึงจำนวนคำพิพากษาศาลในประเทศเครือจักรภพ
 ที่ได้รับการยอมรับและบังคับตามให้ในประเทศสิงคโปร์ ระหว่างปี
 ค.ศ. 1966-ค.ศ. 1980 ภายใต้ The Reciprocal Enforcement
 of Commonwealth Judgments Act, (Cap. 24) 176

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย